RAAD VAN TOEZICHT VERZEKERINGEN

U I T S P R A A K Nr. 2005/012 Re

i n d e k l a c h t nr. 2004.2879 (066.04)

ingediend door:

hierna te noemen 'klager',

tegen:

hierna te noemen 'verzekeraar'.

De Raad van Toezicht Verzekeringen heeft kennis genomen van de schriftelijke klacht, alsmede van het daartegen door verzekeraar gevoerde schriftelijke verweer. De Raad heeft aanleiding gevonden, alvorens uitspraak te doen, verzekeraar in een zitting van de Raad te horen.

Uit de stukken is, voor zover voor de beoordeling van de klacht van belang, het navolgende gebleken.

Inleiding

Klager heeft voor zichzelf en zijn gezin bij verzekeraar een doorlopende reisverzekering gesloten.

In artikel 8.2 van de op de verzekering van toepassing zijnde verzekeringsvoorwaarden is bepaald:

'Verzekeraar vergoedt:

a. schade wegens diefstal of moedwillige beschadiging van andere bagage dan geld, kostbaarheden en reisdocumenten in/uit een personenauto met een apart af te sluiten kofferruimte, slechts indien

- de bedoelde bagage zich ten tijde van het voorval bevond in een deugdelijk afgesloten dashboardkastje en/of deugdelijk afgesloten kofferruimte,
- ook overigens geen bagage van buitenaf zichtbaar was, en
- geen sprake is van onzorgvuldigheid als omschreven in artikel 9.2.

Van een personenauto met een derde of vijfde deur dient de kofferruimte bovendien te zijn afgedekt met een hoedenplank of een andere soortgelijke, vastgemonteerde voorziening;

b. (…)

c. schade wegens diefstal of moedwillige beschadiging van kostbaarheden en reisdocumenten - geen geld - in/uit een personenauto, slechts indien

- (ook) ten aanzien van deze bagage is voldaan aan de in dit artikel onder a of b genoemde voorwaarden voor dekking van schade wegens diefstal of beschadiging van andere bagage, en
- verzekerde aantoont dat in redelijkheid geen maatregelen getroffen hadden kunnen worden ter voorkoming van de schade, zoals medeneming van de desbetreffende zaken. Aan deze voorwaarde is in elk geval al niet voldaan, als de zaken van buitenaf niet aan het zicht onttrokken waren.

(…)'

In artikel 9 van de verzekeringsvoorwaarden is bepaald:

'(…) Niet verzekerd is schade

2005/012 Re

(…)
9.2 indien verzekerde onzorgvuldig met zijn bagage, kostbaarheden en geld is omgegaan of niet de meest veilige bewaarplaats heeft benut, zodanig dat zoveel mogelijk kon worden voorkomen dat deze goederen werden gestolen, verloren of beschadigd. Als betere maatregel ter voorkoming van diefstal uit/vanaf een motorrijtuig, aanhanger, (brom)fiets of pleziervaartuig gedurende overnachting geldt in ieder geval dat handzaam in koffers en tassen verpakte bagage naar het logiesverblijf wordt meegenomen,
9.3 indien verzekerde een verkeerde voorstelling van zaken heeft gegeven of een onware opgave heeft gedaan in verband met een ingediende schadevordering of feiten heeft verzwegen die voor de beoordeling door verzekeraar van een ingediende schadevordering van belang kunnen zijn.
(…)'.

Klagers auto, een Volkswagen Passat, is, met enige zich in de auto bevindende bagage, op 24 juli 2003 omstreeks 20.15 uur met behulp van een takelwagen vanaf een parkeerterrein bij een restaurant ontvreemd tijdens de vakantie van klager en zijn gezin in Frankrijk. De auto is een aantal dagen later ernstig beschadigd, ontdaan van allerlei onderdelen, en zonder de bagage teruggevonden. Verzekeraar, bij wie klager de ontvreemde bagage heeft geclaimd, heeft met een beroep op de hierboven geciteerde artikelen 8.2 a en c en 9.2 geweigerd de schade uit te keren.

De klacht

Ten tijde van de diefstal was enige bagage opgeborgen in de kofferbak en in het handschoenenkastje van de auto. Verzekeraar keert niets uit omdat volgens hem bagage van buitenaf zichtbaar was en daarom niet is voldaan aan artikel 8.2 a en c van de verzekeringsvoorwaarden.

Volgens de schade-expert die bij klager op bezoek is geweest, waren van buiten zichtbaar in de auto aanwezig kleurpotloden, kleurboekjes, enkele leesboekjes en een cd-speler. De kinderspeeltjes waren inderdaad zichtbaar, maar hebben nauwelijks waarde. De cd-speler lag onder een handdoek en was niet van buitenaf zichtbaar. Een dief is hierin niet geïnteresseerd. Bovendien waren de dieven primair uit op onderdelen van de auto.

Verzekeraar heeft de claim van klager niet in redelijkheid beoordeeld. Gelet op de schade aan de auto en de waslijst van gestolen onderdelen van de auto wil het er bij klager niet in dat de dieven de auto gestolen hebben omdat zij erin een paar spullen van weinig waarde zagen liggen. Dan hadden ze zich de moeite van diefstal kunnen besparen door een ruit in te slaan in plaats van de auto op te takelen en weg te slepen.

Het standpunt van verzekeraar

Volgens de schadeaangifte van klager is zijn auto, met reisbagage in het passagiersgedeelte, het dashboardkastje en de kofferbak, op 24 juli 2003 tussen 20.00 en 22.00 gestolen vanaf een parkeerplaats in Frankrijk.

Volgens het rapport van de door verzekeraar ingeschakelde expert meldde klager: "slechts de autostoeltjes en wat klein tekengerei voor de kinderen alsmede een radio waren op de achterbank zichtbaar".

De polis stelt drie cumulatieve voorwaarden voor dekking van schade door diefstal van bagage uit een personenauto:
1. deze bagage moet zich bevinden in een deugdelijk afgesloten dashboardkastje en/of kofferruimte

2. er mag geen (overige) bagage van buitenaf zichtbaar zijn
3. er mag geen sprake zijn van onzorgvuldige omgang met bagage, de meest veilige bewaarplaats moet worden benut en diefstal moet zoveel mogelijk worden voorkomen.

Klager heeft in ieder geval niet voldaan aan voorwaarde 2, omdat bagage zichtbaar was, namelijk tekengerei en een radio. Volgens de schadeaangifte betrof het een één jaar oude cd-radiorecorder met een aanschafwaarde van € 67,83. Doordat niet is voldaan aan voorwaarde 2 is niet meer relevant of het gedrag van klager onzorgvuldig is in de zin van de polisvoorwaarden, dan wel schuld als bedoeld in artikel 276 K oplevert. De afwijzing van de vordering was dan ook alleen gestoeld op het niet voldoen aan de in de polis gestelde voorwaarden.

Klager stelde vervolgens dat het de dieven niet primair om de bagage ging, omdat onderdelen van de auto bleken te zijn verwijderd. Dit is echter geen logische gevolgtrekking omdat óók de bagage verdwenen was. Verzekeraar heeft daarom zijn standpunt gehandhaafd.

Daarna stelde klager dat het niet reëel is om de polisvoorwaarden zo strikt toe te passen. Het zou immers slechts gaan om een paar simpele dingen met geringe waarde, namelijk tekenspullen van de kinderen en een simpele radio. Voor de dekking is de waarde van de zichtbare bagage echter niet relevant.

Vervolgens wendde klager zich tot het Klachteninstituut Verzekeringen. Toen meldde klager voor het eerst dat de cd-speler (radio) bedekt was met een handdoek. De Ombudsman Verzekeringen stelde dat het grootste deel van de bagage zich ten tijde van de diefstal in de kofferruimte en het dashboardkastje bevond, dat uitsluitend de kinderspeeltjes zichtbaar waren en dat de cd-speler aan het zicht onttrokken was door de handdoek. De Ombudsman meende dat het onder deze omstandigheden niet redelijk was om de zichtbaarheid van - uitsluitend - kinderspeeltjes in te roepen als grond voor afwijzing en dat de bepaling daarvoor niet bedoeld lijkt. Bovendien stelde de Ombudsman - zonder nadere onderbouwing - dat de aanwezigheid van enkele nauwelijks waardevolle goederen niet bijgedragen heeft aan de diefstal.

De uitlatingen van klager tegenover de Ombudsman zijn een extra reden voor afwijzing. Immers, óf de opgave via de Ombudsman, óf de eerder afgelegde verklaring tegenover de expert is onjuist. Op grond daarvan is volgens artikel 9.3 van de polisvoorwaarden het recht op uitkering vervallen.

Het gaat hier om volkomen duidelijke polisvoorwaarden. Noch klager noch de Ombudsman heeft moeite met hetgeen is overeengekomen. In een dergelijk geval gaat het er niet om of redelijk is om de aanwezigheid van speeltjes (en een radio cd-speler, al dan niet verborgen onder een handdoek) aan te grijpen als grond voor afwijzing. Hetgeen overeengekomen is, is namelijk in beginsel van toepassing en dat leidt tot afwijzing van de claim. Hetgeen is overeengekomen is alleen dan niet van toepassing als dat in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn. Dat is een heel ander criterium dan de Ombudsman aanlegde.

Hoewel het beding niet is omschreven als een vervalbeding, maar als een voorwaarde voor dekking lijkt een toetsing als omschreven in het arrest HR 27 oktober 2000, NJ 2001, 120 op haar plaats. Het beroep op het niet voldoen aan de voorwaarden voor dekking kan naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zijn als sprake is van onvoldoende causaal verband tussen het niet nakomen van de verplichtingen en het risico dat zich heeft verwezenlijkt. De

bewijslast daarvan rust op de verzekerde. In deze overweging is de keuze van het woord "onvoldoende" in plaats van "geen" van groot belang. Met name is dit van belang omdat dan ook een lossere correlatie dan een conditio sine qua non verband reden tot afwijzing kan geven.

Het niet nakomen van de verplichting is mogelijk wel van belang geweest voor de verwezenlijking van het risico. De auto van klager is een duurdere middenklasser met een Nederlands kenteken. Daarmee was de auto herkenbaar als van een buitenlander en werd hij al aantrekkelijk voor diefstal. Immers, de kans was (in vergelijking met een auto met Frans kenteken) groter dat bagage in de auto aanwezig was. Vervolgens waren in de auto kinderstoeltjes en speelgoed zichtbaar, zodat de auto herkenbaar was als van een toerist die met zijn gezin onderweg was, zodat ook daarmee de kans toenam dat reisbagage aanwezig was. Bovendien was een radio/cd-speler of een object onder een handdoek zichtbaar, hetgeen helemaal uitnodigend zal hebben gewerkt. Een auto met bagage op de achterbank is aantrekkelijk voor dieven. Zulks levert voldoende causaal verband op tussen niet-nakoming en schade.

Weinig mensen zullen wegens het diefstalrisico een auto op een voor het publiek bereikbare plaats parkeren met een door een handdoek afgedekte of zichtbare radio/cd-speler op de achterbank. Wie dat wel doet beseft dat hij een risico neemt. In ieder geval beseft degene die de radio/cd-speler afdekt dat hij een risico neemt, hetgeen blijkt uit het afdekken zelf. Bovendien maakt men potentiële dieven extra nieuwsgierig door bagage af te dekken. Zonder moeite had deze bagage in de kofferruimte opgeborgen kunnen worden. Van belang is verder dat wel de auto, maar geen bagage is teruggevonden. Dit doet vermoeden dat het de daders ook om de bagage te doen was.

Gelet daarop èn op het feit dat klager niet heeft kunnen bewijzen dat voldoende causaal verband ontbreekt tussen het niet nakomen van zijn verplichtingen en de verwezenlijking van het risico, is het standpunt van verzekeraar niet naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar en is het standpunt ook niet in strijd met de goede naam van het verzekeringsbedrijf.

Het commentaar van klager

Klager heeft, kennis genomen hebbend van het verweer van verzekeraar, zijn klacht gehandhaafd. In strikte zin heeft verzekeraar gelijk dat niet is voldaan aan de voorwaarde dat geen bagage van buitenaf zichtbaar mag zijn. Dit standpunt van verzekeraar is echter niet redelijk. Klager vraagt zich af hoever iemand moet gaan bij opbergen van in de auto liggende spullen. Klager kan zich niet voorstellen dat iemand de kinderzitjes ooit in de kofferruimte opbergt. De zitjes zijn overigens door de verzekeraar van de auto vergoed.

Het overleg met verzekeraar

Ter zitting is de klacht met verzekeraar besproken.

Het oordeel van de Raad

1. In het personencompartiment van de auto van klager waren aanwezig enig tekengerei van de kinderen en een één jaar oude cd-radiorecorder met een aanschafwaarde van € 67,83. De waarde van de uit de auto ontvreemde bagage is door de door verzekeraar ingeschakelde expert vastgesteld op een bedrag van € 1.017,07.

2. Verzekeraar heeft gesteld dat het voorschrift in de artikelen 8.2 a en c, inhoudende dat ‘ook overigens geen bagage van buitenaf zichtbaar was’, niet is omschreven als een vervalbeding, maar als een voorwaarde voor dekking. Onder verwijzing naar het arrest HR 27 oktober 2000, NJ 2001, 120 heeft hij aangevoerd dat een beroep op het niet voldoen aan dit voorschrift naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar kan zijn en dat klager daartoe moet bewijzen dat sprake is van onvoldoende causaal verband tussen de in het personencompartiment zichtbare bagage en de diefstal van de auto met daarin de bagage. Verzekeraar heeft verder gesteld dat voldoende causaal verband aanwezig is tussen de niet-nakoming van het voorschrift dat er geen bagage van buitenaf zichtbaar mag zijn, en deze diefstal.
3. De Raad acht dit standpunt van verzekeraar niet verdedigbaar. Het door verzekeraar bedoelde causaal verband is bepaald onaannemelijk; aannemelijk integendeel is dat de dader(s) het oog had(den) op een auto van een bepaald merk, type en/of bouwjaar, die bovendien geparkeerd stond op een plaats waarvandaan deze snel kon worden weggesleept, en dat de zichtbare aanwezigheid in de auto van bagage, bovendien van duidelijk geringe waarde, op de beslissing van de daders tot het stelen van de auto van klager niet van invloed is geweest.
4. Bovendien is de Raad van oordeel dat verzekeraar in het onderhavige geval geen beroep op de uitsluitingen van art. 8.2 van de verzekeringsvoorwaarden toekomt. Nu de complete auto met inhoud is ontvreemd en de dieven de in de auto aanwezige bagage tegelijk met de auto zelf hebben weggenomen (en daarmee gestolen), kan niet worden staande gehouden dat de bagage in of uit de auto is gestolen.
5. Ook het beroep door verzekeraar op artikel 9.3 van de verzekeringsvoorwaarden is niet verdedigbaar. In de eerste plaats is, blijkens het hiervoor overwogene, de beweerde onjuiste opgave in dit geval zonder enige betekenis voor de dekkingsvraag of de schadeomvang. Voorts heeft klager weliswaar aanvankelijk verklaard dat de radio/cd-speler op de achterbank zichtbaar was en heeft hij later nader verklaard dat de radio/cd-speler met een handdoek was afgedekt, maar uit deze nadere verklaring kan niet zonder meer worden geconcludeerd dat hij ‘een verkeerde voorstelling van zaken heeft gegeven of een onware opgave heeft gedaan in verband met een ingediende schadevordering of feiten heeft verzwegen die voor de beoordeling door verzekeraar van een ingediende schadevordering van belang kunnen zijn’.
6. Het hierboven vermelde voert de Raad tot de slotsom dat verzekeraar door aan klager schade-uitkering te ontzeggen, de goede naam van het verzekeringsbedrijf heeft geschaad. De klacht zal dan ook gegrond worden verklaard. De Raad verbindt hieraan de consequentie dat verzekeraar alsnog tot schade-uitkering aan klager behoort over te gaan ter zake van de ontvreemde bagage.

De beslissing
De Raad verklaart de klacht gegrond.

Aldus is beslist op 7 februari 2005 door mr. E.M. Wesseling-van Gent, voorzitter, mr. J.G.C. Kamphuisen, mr. E.J. Numann, mr. F.R. Salomons en mr. J.R. Schaafsma, leden van de Raad, in tegenwoordigheid van mr. S.N.W. Karreman, secretaris.

De voorzitter:

(mr. E.M. Wesseling-van Gent)

De secretaris:

(mr. S.N.W. Karreman)